

ALEKSANDRA WIKTOROWSKA

Istota i znaczenie zasad postępowania sędowo-administracyjnego

Streszczenie

Można wyodrębnić dwie główne płaszczyzny, na których przejawia się rola i znaczenie zasad prawa procesowego. Płaszczyzna pierwsza dotyczy podstawowych funkcji pełnionych przez te zasady. Są to: funkcja porządkowania systemu procesowego, funkcja kształtowania modelu procesu, funkcja interpretacyjna i funkcja poznawcza. Płaszczyzna druga natomiast dotyczy sfery odniesienia zasad, tzn. sfery, dla której zasady te mają lub mogą mieć znaczenie ze względu na pełnione funkcje. Płaszczyzna druga obejmuje zatem: sferę tworzenia, stosowania i krytyki prawa; sferę naukowo-dydaktyczną, sferę praktyki oraz sferę ideologiczno-polityczną; i wreszcie sferę prawa skodyfikowanego i nieskodyfikowanego. Podział na te sfery nie jest rozłączny. Przykładowo, pomiędzy sferą stosowania prawa a sferą praktyki oraz pomiędzy sferą krytyki prawa a sferą dydaktyczno-naukową zachodzi zbieżność. Podobna zbieżność zachodzi pomiędzy sferą tworzenia prawa a sferą ideologiczno-polityczną. Wymienione dwie siatki pojęciowe (funkcje zasad i sfer odniesienia zasad) przecinają się ze sobą, tworząc punkty styeczne, w których można oznaczyć poszczególne funkcje zasad w poszczególnych sferach ich odniesienia. Funkcja porządkująca zasad w fazie tworzenia prawa harmonizuje rozwiązania prawne przyjęte w akcie prawnym, natomiast w fazie stosowania prawa – ułatwia interpretację tekstu prawnego. Kształtowanie modelu postępowania sędowo-administracyjnego przez zasady oznacza możliwość zdeterminowania przez nie konstrukcji poszczególnych instytucji i rozwiązań procesowych w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (p.p.s.a.). Funkcja interpretacyjna oznacza natomiast, że zasady pełnią rolę wiążącej wskazówki interpretacyjnej w procesie wykładni przepisów p.p.s.a. Funkcja interpretacyjna występuje jedynie w sferze stosowania prawa i jego krytyki. Funkcja poznawcza ma znaczenie głównie dla sfery naukowo-dydaktycznej, jak również dla praktyki stosowania p.p.s.a., w tym dla krytyki prawa.

Słowa kluczowe: zasada prawa – tworzenie prawa – stosowanie prawa – interpretacja prawa – prawo skodyfikowane i nieskodyfikowane